

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1309-1311 Howard St. — Tel. 2913.

Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává:

YDAVATELSKÁ SPOL. POKROKU,
VÁC. BUREŠ, ředitel.

1309-1311 Howard St. — Telefon 2913.

Předplatné .. \$1.00 na rok.
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU,
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., dne 16. října 1907.

Kritiky prý je každému moderně vzdělanému národu potřeba jako soli. Kritika prý je nutná a zdravá. Potřeba kritiky uznávána byla v národě našem od dob probuzenských a co už dobrá vykonala už po naše časy, každý dobře ví. Máme na mysli ovšem kritiku slušnou, nikoliv onu, jež hrubým způsobem zasahuje do záležitostí soukromých a často zvrhne se v pouhé nadávky. U nás však v české Americe pomalu nebude možno ani nejnabližším způsobem kritizovati. Chopíte-li se pera a vyslovíte-li se o našem spolkovém životě upřímně, můžete být jisti, že hned druhého dne utvoří se zvláštní výbor, který dostaví se do redakce a "co nejrozhodněji" protestovati bude proti tomu, či onomu, a poručí si, aby přišel číslu přineslo takovou a takovou opravu. Můžete být úplně jisti, že v té opravě se dopustí "uražení" notně hrubostí, ale ta ale je jejich soudu kritice nepodléhá. A což potom kdybyste vyslechli ty řeči a rozmyšleli, jež u báru a i ve spolkových schůzích se vedou. Každý dovolí si takovému novináři nadávati co nehruběji a takovými slovy, že se až ošlepele. A žádný z těch, kteří až hlasně dovedou nadávati a neštítí se těch nejpodlejších lží, nepředstaví si, jaký je ten život novinářův, co v sobě tají těžkých chvilí a sebezapření. Nepomyslí na to, že je to povolání nejnamáhavější, a snad jedno z nejtěžších, jemuž platiti se musí daní krvavou. Většina novinářů umírá v mladém věku, poněvadž práce v redakcích je daleko nezdřavější než kterákoliv práce tělesná. Vyjma těch trochu starostí málo jiného má na světě takový českoamerický redaktor. A ti, jejichž zájmům slouží, jež snaží se dle svých nejlepších sil poněti i pobavit ve volných chvílích, pro příčiny často až k smrti nepatrné život mu ztrpějí, ba často svým stvaním přivádějí až na pokraj zoufalství. Ale jsme jisti, že takový pánové kteří pro poetického člověka, na jehož životě není ani té nepatrné skvrny, mají pouze takové nadávky jako "mizernej škrabák", "zelený kluk" a jiné, jejichž pro hrubost publikovati nelze, jednou přece ořesou se nad svým jednáním a to až ozve se svědomí... A pak zajisté litovati budou toho co vykonali, neboť nevědíme, že jsou mravně tak zkažení, aby nebyli přístupni a nepodléhali lepším a světlejším chvílím svého srdce.

Světový kongres Volné Myšlenky v Praze rozvířil hladiny veřejného života nejen ve staré vlasti, ale také v české Americe. Není také divu. Česká Amerika vysílala tam dva zástupce rozdílných směrů a bylo předem více než jisto, že oba směry srazí se i na půdě staré vlasti. Nestalo se to takovým způsobem jak muží se domýšleli, ale přece jenom napětí mezi oběma delegáty bylo dobře patrné a neulo české veřejnosti. Aby Amerika o nic nepřišla, postaral se p. Maxim Švagrovský, druhdy českoamerický novinář, který v době za soušně stopoval oba delegáty i do hospod. Díky jemu, dověděli jsme se, že oba delegáté šli v jedné místnosti atd. Podléhá-li toto vše se malicherně, ale je důkazem, že pověstná čilinská mafie pracovala i za mozem a že její kaluparš-

kom stal se tam — Maxim Švagrovský. — Aby Čechové ve vlasti seznámili se s poměry zdejšími svolána byla dne 21. září večer veřejná schůze v Národním domě na Král. Vinohradech. Promluvil tam dr. Iška, dr. Bartošek a prof. Král. Dr. Iška obmezil řeč svou téměř pouze na svou osobu. Vyprávěl o své "apoštolské práci" a o tom, "jak přišel ku svým a oni jej nepřijali". Vyprávěl o všem "přikofli", jež kdy se mu zde stalo a ovšem i novopražskou historiku a vešel udal jako beroun minci. Po něm promluvil o zdejších poměrech prof. Král, redaktor "Spravedlnosti" z Chicaga. Těž v řeči promyšleně rozvořil se o životě zdejších Čechů a zejména o životě duševním. Ku konci své řeči odsoudil zdejší každého z svobodomyšlnosti a jako jednoho z nich jmenoval dra. Iška. Schůze zakončena byla a všeobecným uspokojením. — A nyní ještě dvě maličkosti. Pražské "Národní Listy" ještě 24. září t. r. nevěděly, že dr. Iška je "svobodomyšlný myslitel". Přinesly toho dne totiž následující zprávu: "Na Jungmanův pomník v Praze dal starokatolický kněz dr. Iška položit věnec jménem řádu Jungmanova v Americe." Teprve dne následujícího, bezpochyby na žádost samotného dra. Išky, označily jej jako organizátora svobodných obcí. — "O světa Americká" a velikým gusem si zacitoyala posjezdovou úvahu pražského "Národního Obzoru". Leč i v citování ukázala se falešnou a nemístně strannickou jako obyčejně. "O. A." praví, že "Nár. Obzor" píše: "Je pravdou: staly se veliké přehmaty (nebylo uděleno slovo red. Svozilovi, ač byl přihlášen, nebyli odstřeleni různí "volní myslitelé") — ale dělat z takových jednotlivostí zámýslný systém a stavět se proto proti "Volné Myšlence" je příliš nepravdivé a ukazuje jen na ubohost a malichernost našeho života." V úvaze té však, jež psána je talentovaným českým žurnalistou Artušem Drtlem, se praví doslovně: "Je pravda: staly se veliké přehmaty (nebylo uděleno slovo red. Svozilovi, ač byl přihlášen, nebyli odstřeleni taková "volní myslitelé" jako dr. Iška a říd. učitel Müller atd." Je to maličkost, ale vrhá podivné světlo na onu naši mafii, která — jak ukázka "svědčí" — nestydí se ani falšovati referáty českých listů pražských a překrucovati je podle svého vkusu. Takovým způsobem důvěra lidu se nezíská a my se tomu pranic nedivíme, že list ten důvěru krajanů našich ztrácí. Citovat je citovat, ale hřešiti takovým způsobem na důvěrnost čtenářstva jest mírně řečeno hodně nespravedlivé.

MATICE VYŠŠÍHO VZDĚLÁNÍ A ZÁPADNÍ ČESKO-BRA- TRSKÁ JEDNOTA.

Nejsem milovníkem rozepří, které mají osobní ráz, čehož důkaz jsem podal nejednou v posledních letech, když jsem mlčky pomínil různé ničemné a surové útoky na mne činěné všelikými výstředníky aneb zlomyšlníky.

Mezi těmito útočníky jest velmi málo těch, kteří by se opovážili podati veřejnosti úplný přehled svých životů a kdyby se jednalo pouze o moji osobu, nevěnoval bych jim té nejmenší pozornosti.

Avšak jinak jest to v případech, kde ničemnost taková dává podnět k útokům na dobré účely. Tu zdá se mně nutné upozorniti i na skutky těch, kteří jinak by nestáli za povšimnutí.

České veřejnosti jsou dostatečně známy útoky činěné na Matice Vyššího Vzdělání v posledních letech, avšak nejsou dosud všeobecně známy pohnutky dosavadních útočníků. Členové výkonného výboru měli od začátku plně ruce práce s povinnostmi spojenými se zdárným působením Matice, a proto jen tu a tam v nejkřiklavějších případech uveřejnili obranu aneb vysvětlení. Podotýkám též, že členové výboru mají příliš mnoho

jiných starostí a povinností, s Matiční prací spojených, nežli by každé chvíle se vytrhli ze své činnosti pouze na vyzvání těch, kteří se dosud vyznamenali hlavně proti záslužným podnikům.

Často opakované nedávné útoky nutí mne konečně k tomu, abych poukázal na pohnutky, kterými jsou nepřátelé Matice ovládáni, a první kapitola patří p. A. Bláhovi, velko-tajemníku ZČBJ., a mimo chodem tím, kteří společně s ním se přičinují, aby podkopali důvěru v Matice V. V. u členů a řádů Západní Jednoty. Vzhledem k tomu, že řády Západní Jednoty poskytnou Matice poměrně snad větší počet příspěvků nežli spolky jakéhokoliv sdružení, jest zřejmo, že pánům těm v šlechtné jejich snažbě o to, aby tuto výdatnou pomoc zapudili.

Již delší dobu přicházejí mně zprávy, hlavně z Nebrasky a Minesoty, od členů Západní Jednoty, že p. Alois Bláha rozšiřuje mezi členy zprávy, že tajemník a předseda Matice jsou nepřátelé jednoty té. Měl jsem v úmyslu již na jaře poukázati na toto působení "šlechtného" tajemníka, avšak několika-měsíční choroba oční učinila podobnou práci úplně nemožnou. Chtěl jsem tehdy toliko rozestati oběžník na řády s příčinným vyvrácením nepravdy nyní již tak rozšířené, avšak nveřejnění jednání posledního sjezdu Západní Jednoty ohledně Matičních zájmů, a všeobecné vědomí, že to byla hlavně "ohnivá" řeč p. Bláhy, že zamezila účastenství sjezdu na významné práci MVV., nutí mne, abych též veřejně vysvětlil pohnutky zmíněného Bláhy.

Jak mně již z mnoha stran bylo sděleno, tvrdil Bláha ve sjezdu, že předseda a tajemník Matice V. V. jsou nepřátelé Západní Č. B. Jednoty, a že to jest následkem jejich vlivu, že v Iowa City dosud nebyl založen řád Jednoty té. Po vídiku tuto opakoval vícekrát v témž smyslu již dříve, jak mně bylo ústně i písemně sděleno, a v jednom dopise tvrdil, že pochybuje ve sjezdu "o příznivém výsledku pro Matice alespoň po tak dlouho, pokud potrvá nynější nepřátelství jistých členů výkonného výboru proti naší Jednotě". Podobně tvrzení obsahuje též jizlivý dopis, který zaslal výkonnému výboru, když obdržel zápisku Národního kolkou.

Předně si dovoluji upozorniti et. řády ZČBJednoty, že Matice V. V. není podnikem soukromým, navzdor tvrzení Bláhy a jeho spolupikleneč, o čemž v brzké budoucnosti veřejně pojednám. Následovně nezáleží na osobních náhledech jejich úředníků. Kdyby i tvrzení Bláhy bylo pravdivé, mají k vůli osobním náhledům jednotlivců trpěti zájmy naší chudé mládeže? Má být připravena o prostředky, kterými by dosáhla postavení, v němž může našemu lidu prospívati? Má veškeré působení ve směru rozšíření vyššího vzdělání mezi našim lidem býti zastaveno, poněvadž si někdo vymyslí, že jednotliví úředníci Matice mají jisté náhledy?

Avšak zpráva o náhledech těchto úředníků jest úplně bezpodstatná. Aby nebylo té nejmenší nejistoty o našem stanovisku, odpovídám na tvrzení p. Bláhy, že jsme, s p. Korábem, nepřátelé Západní Jednoty, že jest sprostou, zlomyšlnou nepravdou!

Upozorňuji předně na to, že není jediného důležitějšího zařízení Západní Jednoty, o němž jsem se nepřičinil v několika sjezdech Č. S. P. S., a v této smě se byl pan Koráb jedním z hlavních povzbuzovatelů.

Když konečně došlo k odtržení a založení Západní Jednoty, uznal

jsem za dobré, společně s ostatními členy řádu Šafařík, zůstatí u Jednoty ČSPS. Učinil jsem tak hlavně proto, že nebyly vyčerpány všechny možné prostředky, jímž by se žádoucí opravy získaly dle stanov, avšak do jisté míry jsem byl ovládnán i nedůvěrou v některé vůdce hnutí toho, mezi nimiž byl i pan Bláha.

Byl jsem zarmoucen roztržkou tou, kterou jsem stejně přičítal útřednostmi a nerozumu několika východních i západních vůdců. S lítostí jsem se loučil s některými bývalými bratry, s nimiž jsem společně pracoval po mnoho roků. Různili jsme se tehdy v náhledech, avšak že bych se byl stal k vůli tomu nepřitelem Západní Jednoty, je holá nepravda. Vždyť od založení Západní Jednoty jsem udržoval přátelské styky s mnohými jejími členy, a mnohokrát jsem již řádům Jednoty posloužil na řečníšti se stejnou ochotou, a stejně bezplatně, jako jiným českým spolkům.

Pan Bláha však snad odvozuje své tvrzení ještě od jiné události, kterou zde chei vysvětliti. On totiž kdysi psal p. Korábovi, tajemníku Matice V. V., jak mně tento sděluje, a žádal jej, aby byl nápomočen při zakládání čísla Západní Jednoty z Iowa City, a p. Koráb odepřel. Soudím, že rozhodnutí své zakládal na dvou příčinách: Předně p. Bláha byl znám ne tak co přítel Západní Jednoty, jako co zuřivý a úplně bezohledný nepřítel jednoty ČSPS., a co takového jej ovšem p. Koráb vřele nevítal. Nepochybně však i nedůvěra k němu co muži měla svůj vliv, a k této nedůvěře byl pan Koráb plně oprávněn, neb jsme se s p. Bláhou měli zkušenost, která nepochybně jest hlavní příčinou jeho nenávisti k nám.

Když totiž své doby většina řádu Mladých, ČSPS., v Cedar Rapids, Ia., (k níž též Bláha patřil), se rozhodla, že přestoupí k Západní Jednotě, a též přenesla hlavní majetek řádu, užila prostředků, který se nazývá velmi nepěkným jménem. Menšina řádu Mladých, úplně dostatečná k udržení řádu dle stanov, odepřela přestoupiti a přála si udržeti organizaci řádu v Jednotě ČSPS. Dle stanov, a dle všech zákonů a soudních rozhodnutí podobných případů se týkajících, byl starý řád, byt by i většina odstoupila, oprávněn ku veškerému majetku řádovému. Aby však většina, pod vůdcovstvím tohoto Bláhy, si zajistila majetek, odhlasovala (a sice ještě před odstoupením, co většina řádu Mladých ČSPS.) dar \$1,000 řádu Mladých, ZČBJ., — totiž sami sobě. Proti tomuto nezákonnému zpronevěření spolkových peněz protestovala menšina, a v zájmu jejím zadal jsem žalobu. Její účel byl zadrženi peněz těch do rozhodnutí celé záležitosti, která pak předvedena před Velkořád ČSPS. Tento splynocnil p. Korába a mne k vyrovnání neblahé záležitosti, a jednajice na základě tohoto splynocnění, přiměli jsme každou ze sporných stran k ustanovení pětičlenného sboru splynocněných zástupců, a zástupce tyto jsme pozvali k společnému zasedání.

V této schůzi konečně přivedli jsme sporné strany k dohodnutí, dle něho se měli o \$1,000.00 stejně rozdělit. Menšina povolila většině oněch \$500 ne proto, že byla k tomu donucena, aniž proto, že se obávala, že nezvítězí u soudu, ale pouze z toho mravního stanoviska, že odstupující členové byli též nápomočeni při dobývání majetku tohoto, a proto, že chtěli zameziti veřejnou ostudu, která by Čechům nijak neprospěla. A pouze proto ve své štědrosti povolili to, co ni-

žádný soud v zemi by nebyl na nich využil. Porovnejte možné a obětavé to jednání s oním Bláhou, a jeho nástroji! Bláha byl vůdčem většiny v pokusu o vyprázdňení pokladny řádu Mladých, ČSPS., a byl jedním z těch, kteří těch \$1,000 z banky od p. V. Junga vzali, což mohu svědkem dokázati! A když jsme konečně přivedli sporné strany k dohodnutí, jak jednali tento Bláha a jeho spojenci? Vzali si hotové co svůj podíl (měli většinu úředníků) a menšinu nechali úpisy, v některých případech úplně bezcenné! Tato čistá většina se nejprve spikla, by majetek sobě zajistila, a když konečně se zmocnila více nežli polovice skutečného jmění, odstoupila se svým lupem.

Nalezne se slušný člen Západní Jednoty, který bude podobně darebáctví olouvat? Dohodnutí mezi spornými stranami bylo prací naší, a proto že jsme je umožnili, — proto že jsme spiklencům takto přinesli dar \$500, ku kterému ani mravně ani zákonitě nebyli oprávněni, jsme nyní stavěni na pranýř co nepřátelé Západní Jednoty, tímto Bláhou, k jehož patřičnému označení si může každý sám hledati vhodných výrazů. Přiznávám se dnes, bez obalu, že lituji již dávno svého podílu v urovnání tom, a kdyby se mělo jednání jejich dnes opakovat, postaral bych se o to, aby pachatelé dostali patřičnou odplatu. Ti, jejichž se to týče, mohou děkovati jen naší shovívavosti, že tenkrát tak lehce vyvázli.

Pan Koráb a já jsme tehdy měli širší české zájmy na zřeteli, a proto přičinili jsme se, abychom urovnali spor, a zavedli opět mír a dobru vůli mezi naše rodáky. Tehdy jsme ještě doufali, že poměry české v Cedar Rapids se snad přece zlepší, a proto, společně a s menšinou řádu Mladých, jsme byli volni přinést i obět na oltář společně dobré vůle. Dnes ovšem víme, že jest to marné, dokud jistá část svůdců českého lidu tamtéž nevyvrhne, aneb dokavád se tento nevzhopí a nevybičuje ty, kteří plodí stále jen nesvár a ostudu.

Co se týče zamezování založení řádu Západní Jednoty v Iowa City, podotýkám toliko, že ani p. Koráb ani já, si neosobujeme jakési diktátorské právo určovati Čechům v Iowa City, jaké spolky mají zakládati, neb jsou úplně schopni jednati dle vlastní vůle. Přátelům u Západní Jednoty ale radím, pokusí-li se o založení řádu v Iowa City, aby vyslali k účelu tomu muže, v němž mohou Čechové naši míti důvěru, a tím ovšem nebude p. hlavní tajemník. Na my, ale právě tento Bláha jest jedním z největších nepřátel Západní Jednoty, neb jest v této části státu dost a dost těch, kteří byli od Jednoty té zastrašeni jednáním jeho, a kteří vždy s nedůvěrou budou hleděti na celou Jednotu, pokud on jest uznán za jednoho z hlavních jejích vůdců. Člověk, který se neostýchá napsati (co vysvětlí vlastního jednání), že pravda má krátké nohy, že s ní člověk daleko nedejde, — pravda, že je mu něm, nevzbudí velký zájem slušných lidí k jakémukoliv účelu.

Přistě upozorním na některé spojence p. Bláhy v nájezdech na Matice Vyššího Vzdělání.

B. Šimek.

Přijmou se muži

K učení se přibírat, vzdělání a elektrickým tělesným skutečnou práci v práci. Tito tělesní lidé dostávají \$5.00 až \$1.00 denně a měsíčně vás přivede k tomu, co si přejete. Místní zájemci pro graduenty. Píše si pro a z ilustrací na stránku 14. Je zdarma.

COYNE'S TRADE SCHOOL,
840-C-63 371 Ashland Ave.,
Chicago, Illinois.

— "Na marjánce" (The Village Tavern), polka pro dvě ruce na piano za 25 centů.